

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

Педагогічна ергономіка в спеціальній освіті

підготовки бакалавра

спеціальності 016 «Спеціальна освіта»

за спеціалізацією 016.02 Олігофренопедагогіка

освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Силабус навчальної дисципліни «Педагогічна ергономіка в спеціальній освіті» підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка), за освітньо-професійною програмою «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Розробники: Сергєєва Валентина Федорівна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти протокол № 2 від 11 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри:

Кузава І.Б.

I. Опис навчальної дисципліни
«Педагогічна ергономіка в спеціальній освіті»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 01, Освіта/педагогіка спеціальність 016 Спеціальна освіта, (016.02 олігофренопедагогіка) освітньо-професійна програма Корекційна психопедагогіка та логопедія бакалавр	Вибіркова
Кількість годин 150 кредитів 5		Рік навчання 4
		Семестр 8
ІНДЗ: є		Аудиторні 32 год.
		Лекції 14 год.
		Практичні 18 год.
		Лабораторні - Індивідуальні -
Мова навчання – українська	Самостійна робота 108 год.	
	Консультації 10 год.	
	Форма контролю: залік	

II. Інформація про викладача

Сергєєва Валентина Федорівна,

Вчене звання – кандидат педагогічних наук,

Науковий ступінь – доцент,

Посада: доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: 0501087179, valentina.sergeeva@live.com

Дні занять (згідно електронного розкладу на сайті університету)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Одним із навчальних предметів, які вивчають студенти під час навчання за освітньо-професійною програмою «Корекційна психопедагогіка та логопедія» (спеціальність 016 Спеціальна освіта (016.02 олігофренопедагогіка), освітній ступінь «бакалавр») є курс «Педагогічна ергономіка в спеціальній освіті».

Силабус вибіркової дисципліни визначає обсяги знань, що зазначені у освітньо-професійній програмі і які повинен опанувати здобувач першого (бакалаврського) рівня; алгоритм вивчення навчального матеріалу курсу; необхідне методичне забезпечення; складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

2. Пререквізити: «Вікова, педагогічна та спеціальна психологія», «Теорія та історія корекційної педагогіки», «Педагогіка загальна та спеціальна», «Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта»», «Основи педагогічної майстерності спеціального педагога», «Інклюзія у загальноосвітніх закладах», «Теорія і спеціальна методика виховної роботи», «Діагностика та відбір дітей у заклади спеціальної освіти та навчально-реабілітаційні центри», «Методики спеціальної освіти дітей з порушеннями інтелекту і мовлення», «Педагогічні технології навчання через гру» тощо.

3. Предмет вивчення навчальної дисципліни – закономірності, принципи організації ергономічного освітнього простору для дітей з особливими потребами; матеріальні засоби і умови навчання, які мають максимально задовольняти потреби педагогічного, тренувального, оздоровчого та реабілітаційного процесів.

Викладання навчальної дисципліни «Педагогічна ергономіка в спеціальній освіті» має за **мету** формування компетентності студентів у галузі педагогічної ергономіки як міждисциплінарної галузі наукового знання та практичної готовності до здійснення професійних функцій у сфері педагогічної діяльності в галузі спеціальної освіти.

Мета, передусім, визначає такі основні **завдання** вивчення дисципліни «Педагогічна ергономіка в спеціальній освіті»: ознайомлення із завданнями і призначенням педагогічної ергономіки як науки; удосконалення та проектування таких матеріальних засобів і умов навчання, які максимально задовольнятимуть потреби педагогічного, тренувального, оздоровчого та реабілітаційного процесів; оптимізація діяльності спеціального педагога та дітей з особливими потребами шляхом пристосування до неї матеріальних засобів і умов навчально-виховного, корекційного, оздоровчого та реабілітаційного процесів; поглиблення знань із психолого-педагогічних основ ергономізації освітньо-корекційного та оздоровчого процесів; формування в здобувачів вищої освіти вмінь і навичок дослідження особливостей навчальної діяльності учасників освітнього процесу; розвиток та поглиблення загальних уявлень про шляхи і перспективи ергономізації спеціальної освіти; формування бази знань, умінь і навичок, необхідних для кваліфікованого та ефективного використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному, корекційному, оздоровчому та реабілітаційному процесах; розвиток умінь самостійно опановувати та раціонально використовувати програмні засоби різного призначення, цілеспрямовано шукати й систематизувати інформацію, що стосується педагогічної, коекційної, оздоровчої та реабілітаційної діяльності.

Упродовж вивчення курсу студенти ознайомлюються із загальними засадами ергономіки, теоретико-методологічними основами педагогічної ергономіки та ергономічною організацією функціонального простору закладу освіти. Основне завдання викладання курсу полягає в тому, щоб надати студентам цілісну картину педагогічної ергономіки як науки й навчального предмета.

Професійна компетентність фахівця з спеціальної освіти – це відносно стала структура професійної самосвідомості й інтегральна характеристика діяльності фахівця, яка полягає у володінні ним достатнім обсягом фахових знань, умінь та навичок, професійно значущими особистісними якостями і вміннями, що забезпечують успішне виконання професійних функцій у соціально визнаній і зафіксованій суспільством сфері спеціальної освіти.

У процесі вивчення дисципліни в здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі професійні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні, що мають універсальний характер, не прив'язаний до предметної діяльності:

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-12. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих.

Спеціальні або фахові, які визначають профіль освітньої програми та кваліфікацію випускника:

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-17. Здатність самостійно освоювати нові науково-педагогічні, корекційні, ергономічні та оздоровчі теорії та технології; забезпечувати фізичний розвиток, корекцію, реабілітацію і зміцнення здоров'я осіб з особливими освітніми потребами на засадах педагогічної інноватики.

Програмні результати навчання:

РНЗ. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

РН 20. Дотримуватися норм здорового способу життя, використовувати різні види та форми рухової активності та впроваджувати їх у особисту та професійну діяльність.

5. Структура навчальної дисципліни.

Навчальний курс розраховано на 150 годин. Із них: аудиторних – 32 години (лекцій – 14 год., практичних – 18 год.), самостійної роботи – 108 годин, консультацій – 10 годин.

Видом контролю є *залік*. На вивчення дисципліни за вимогами кредитно-модульної системи відводиться 5 кредитів ECTS.

Навчальна дисципліна включає **три модулі**.

У межах **першого модуля** визначено **два змістові модулі**.

Проблематика науковості теорії педагогічної ергономіки (педагогічна ергономіка – це сума наукових знань про дійсність, теоретично систематизована людством) лежить в основі **першого змістовного модуля** «*Педагогічна ергономіка як галузь педагогіки. Ергономічний підхід до організації освітньо-корекційного процесу*». Цей змістовий модуль охоплює також такі питання, як: створення безпечного ергономічного середовища та забезпечення сприятливих ергономіко-педагогічних умов перебування дітей з порушеннями психофізичного розвитку у спеціальному закладі освіти, облаштування належного адаптованого до потреб дитини з психофізичними вадами освітньо-корекційного простору закладу освіти, оформлення інтер'єрів спеціальних закладів освіти, дидактичні засоби створення комфортного освітньо-корекційного й реабілітаційного середовища, ергономічні вимоги до засобів навчальної, ігрової, трудової діяльності дітей з особливими потребами та їхнього оздоровлення тощо.

У **другому змістовому модулі**, що має назву «*Спеціальні засоби корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами*», піднімаються такі питання, як обладнання загального корекційного призначення, обладнання для забезпечення корекції ігрової діяльності дитини, обладнання для забезпечення розвитку дитини з сенсорними порушеннями, обладнання для забезпечення корекції когнітивної сфери дитини, обладнання для забезпечення корекції мовленнєвої сфери дитини, обладнання для ресурсної кімнати тощо.

Головна спрямованість **другого модуля** (навчальний проект) полягає у формуванні творчого розуміння і розв'язання проблем університетської освіти.

Третій модуль передбачає здійснення контролю з кожного змістового модуля з метою з'ясування рівня засвоєння студентами змісту конкретного

модуля.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю - контроль на робота Бали
Змістовий модуль 1. Педагогічна ергономіка як галузь педагогіки. <i>Ергономічний підхід до організації освітньо-корекційного процесу</i>						
Тема 1. Ергономіка та її місце в системі наук. Теоретико-методологічні основи педагогічної ергономіки	19	2	2	14	1	4
Тема 2. Забезпечення сприятливих ергономіко-педагогічних умов різних видів діяльності дітей з ООП Ергономічний функціональний простор в спеціальному закладі освіти	19	2	2	14	1	4
Тема 3. Види інформаційно-освітнього й виховного впливу на дитину. Організація освітнього середовища з урахуванням вікових, індивідуальних й нозологічних особливостей дітей. Універсальний дизайн. Доступність та пристосування приміщень закладу освіти	26	2	4	18	2	8
Тема 4. Оформлення інтер'єрів спеціальних закладів освіти. Візуалізація освітнього процесу. Санітарні правила та норми організації освітнього середовища. Ресурсна кімната	26	2	4	18	2	8
Разом за модулем 1	90	8	12	64	6	24
Змістовий модуль 2. Спеціальні засоби корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами						
Тема 5. Дидактичні та технологічні засоби створення комфортного освітньо-корекційного	19	2	2	14	1	4

середовища. Обладнання загального корекційного призначення. Обладнання для забезпечення корекції ігрової діяльності дитини з різними порушеннями психофізичного розвитку						
Тема 6. Обладнання для забезпечення розвитку дитини з сенсорними порушеннями (спеціальні апарати і прилади, дидактичні матеріали, програмне забезпечення тощо)	19	2	2	14	1	4
Тема 7. Обладнання для забезпечення корекції когнітивної, мовленнєвої, емоційно-вольової, фізичної сфери та сенсорної інтеграції дітей з різними порушеннями психофізичного розвитку	22	2	2	16	2	4
Разом за модулем 2	60	6	6	44	4	12
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)						Бал
Модульна контрольна робота						60
ІНДЗ						4
Всього годин за курс / Балів	150	14	18	108	10	100

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота студентів передбачає:

I. Підготовку до практичних занять:

Пошук джерел інформації по темі семінарського заняття в друкованому вигляді (монографії, науково-популярні видання, наукові та популярні статті) – в бібліотеках та в електронному вигляді – в мережі INTERNET та на електронних носіях (CD, DVD).

Розширення кола використовуваних джерел: використання науково популярних фільмів, телепередач, аудіо записів, художніх фільмів – з обов'язковим записом на електронні носії та анутованням щодо змісту і можливостей використання.

Складання конспектів (з дотриманням правил конспектування та чіткими посиланнями на літературу), структурних схем по темі семінарського заняття.

II. Опрацювання тих питань теми, що не висвітлювалися в лекціях та не опрацьовувалися на практичних заняттях. на вимогу викладача – у формі

детального конспекту першоджерела чи реферативного повідомлення, що містить аналіз ступеня висвітлення певного питання в підручниках та наукових дослідженнях.

III. Виконання і захист творчих проєктів з створення ергономічного середовища (група, клас, кабінети фахівців, ресурсна кімната, вестибюль, санітарна кімната, зона відпочинку у приміщенні закладу, ігровий майданчик, майданчик активного відпочинку, фізкультурно-рекреаційна зона тощо) закладу спеціальної освіти.

Самостійна робота розглядається нами як умова стимулювання активної навчально-пізнавальної діяльності студента, майбутнього фахівця з спеціальної освіти. В основу завдань, що винесені для самостійного виконання, було покладено принцип творчості й самостійності в навчанні, який не просто додається до чинних принципів навчання у вищій школі, а стає дедалі домінуючим.

При розробці завдань було враховано те, що самостійна робота здобувачів із дисципліни під час аудиторних занять та в позааудиторний час спрямована на стимулювання, по-перше, теоретичного узагальнення знань щодо ергономіко-педагогічних технологій, по-друге, на набуття практичних умінь і навичок теоретичного узагальнення знань для фахівця з спеціальної освіти з використання можливостей ергономіко-педагогічної роботи. Зміст самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Педагогічна ергономіка в спеціальній освіті» визначається силабусом дисципліни, інструктивно-методичними матеріалами до практичних занять, пакетом контрольних завдань для перевірки результатів навчання. Самостійна робота студентів забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених силабусом дисципліни, а саме: підручниками, навчальними та методичними посібниками, опорним конспектом лекцій тощо. Для виконання самостійної роботи студентам також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література. Ключовим моментом системного стимулювання самостійної навчально-дослідної роботи має стати опора на потреби і бажання студентів: можливість самому розподіляти свій час і розпоряджатися ним; обирати порядок виконання навчальних вправ; мати право обирати такі форми і види самостійної роботи, які б давали можливість найбільш ефективно і творчо вирішувати навчальні завдання та реалізувати освітню мету.

Виходячи з основної мети курсу, завдання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Педагогічна ергономіка в спеціальній освіті» передбачали роботу з першоджерелами, реферування та складання структурно-логічних схем, таблиць із тем, що вивчаються; підготовку мультимедійних презентацій, проєктів; складання пам'яток щодо ергономічних вимог облаштування освітньо-корекційного середовища, безпечної навчальної або ігрової діяльності тощо; підбір уривків з наукових текстів до певної проблеми, що розглядається на практичному занятті; відповіді на запитання та завдання для самостійного контролю та самоперевірки.

<i>№ з/п</i>	<i>Тема і завдання до самостійної роботи студентів</i>	<i>Кількість годин Денна/заочна</i>
1.	<i>Тема: «Ергономіка та її місце в системі наук.</i>	<i>14</i>

	<p>Теоретико-методологічні основи педагогічної ергономіки »</p> <p><i>Виконайте такі завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйтеся до практичного заняття. 2. Складіть таблицю, у якій відобразить становлення ергономічної науки. 3. Прослідкуйте внутрішні зв'язки і складіть опорну схему, ілюструючи міждисциплінарні зв'язки педагогічної ергономіки. 4. Підберіть уривки з наукових текстів до проблеми, що розглядається на практичному занятті. 5. Охарактеризуйте особливості сучасного етапу ергономічних досліджень, їхню загальну спрямованість. 6. Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається. <p><i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що стало передумовою виникнення ергономіки? 2. Назвіть історичні передумови термінологічного становлення науки «ергономіка». 3. Охарактеризуйте основні етапи становлення ергономіки. 4. Яким чином діє система ергономічного забезпечення в Україні? 5. Назвіть пріоритетні напрямки ергономіки в галузі наукових досліджень на сучасному етапі її розвитку. 6. Дайте визначення понять «фізична ергономіка», «когнітивна ергономіка», «організаційна ергономіка». 7. Охарактеризуйте предмет, об'єкт, мету і завдання ергономіки. 8. Сформулюйте сутність основних та специфічних принципів ергономіки. 9. Назвіть та охарактеризуйте основні ергономічні показники трудового процесу людини. 10. Розкрийте зв'язки ергономіки з іншими галузями науки? 	
2.	<p><i>Тема:</i> «Забезпечення сприятливих ергономіко-педагогічних умов різних видів діяльності дітей з ООП Ергономічний функціональний простор в спеціальному закладі освіти»</p> <p><i>Виконайте такі завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйтеся до практичного заняття. 2. Підберіть уривки з наукових текстів до певної проблеми, що розглядається на практичному занятті. 	14

	<p>3. Підготуйте детальний конспект першоджерела, що містить аналіз ступеня висвітлення наступного питання в підручниках та наукових дослідженнях: «Ергономічне забезпечення інформаційно-предметного середовища групової або класної кімнати у спеціальному закладі освіти».</p> <p>4. Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається.</p> <p><i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i></p> <p>1. Обґрунтуйте сутність поняття «сприятливі ергономіко-педагогічні умови діяльності».</p> <p>2. Охарактеризуйте поняття «середовище» та назвіть основні типи його факторів.</p> <p>3. Яке середовище називають функціональним простором в сучасному закладі освіти?</p> <p>4. З чого складається навчальне середовище в ергономічному розумінні?</p> <p>5. Проаналізуйте основні групи чинників навчального середовища.</p> <p>6. Порівняйте різні типи навчального середовища за характером впливу на суб'єктів освітнього процесу.</p> <p>7. Чому одним із компонентів педагогічної ергономіки ряд науковців виділяє інформаційно-предметне середовище?</p> <p>8. Визначте основні елементи інформаційно-предметного середовища групової або класної кімнати.</p> <p>9. Назвіть та охарактеризуйте основні вимоги до інформаційно-предметного середовища навчального-виховного простору.</p>	
3.	<p><i>Тема:</i> «Види інформаційно-освітнього й виховного впливу на дитину. Організація освітнього середовища з урахуванням вікових, індивідуальних й нозологічних особливостей дітей. Універсальний дизайн. Доступність та пристосування приміщень закладу освіти»</p> <p><i>Виконайте такі завдання:</i></p> <p>1. Підготуйтеся до практичного заняття.</p> <p>2. Підберіть уривки з наукових текстів до певної проблеми, що розглядається на практичному занятті.</p> <p>3. Підготуйте детальний конспект першоджерела, що містить аналіз ступеня висвітлення наступного питання в підручниках та наукових дослідженнях: «Педагогічна інформація та етапи її засвоєння».</p> <p>4. Підготуйте реферативне повідомлення, що містить аналіз ступеня висвітлення наступного питання в підручниках та</p>	18

	<p>наукових дослідженнях: «Психофізіологічний компонент навчального процесу».</p> <p>5. Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається.</p> <p><i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які показники аналізаторів мають найбільше значення з позицій ергономіки? 2. Проаналізуйте основні інформаційні характеристики зорового аналізатора людини. 3. Проаналізуйте основні інформаційні характеристики слухового аналізатора людини. 4. Проаналізуйте основні інформаційні характеристики шкірного та рухового аналізатора людини. 5. Визначте вимоги до фізіолого-інформаційних можливостей аналізаторів учнів з метою розробки оптимального використання останніх. 6. Назвіть ергономічні вимоги до педагогічної інформації для зорового сприймання; для слухового сприймання; для тактильного сприймання; для кінетичного сприймання. 7. Обґрунтуйте термін «універсальний дизайн у сфері освіти». 8. Назвіть і охарактеризуйте принципи універсального дизайну. 9. Чим має забезпечуватися архітектурна доступність закладу освіти? 	
4.	<p><i>Тема:</i> «Оформлення інтер'єрів спеціальних закладів освіти. Візуалізація освітнього процесу. Санітарні правила та норми організації освітнього середовища. Ресурсна кімната»</p> <p><i>Виконайте такі завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйтеся до практичного заняття. 2. Підберіть уривки з наукових текстів до певної проблеми, що розглядається на практичному занятті. 3. Підготуйте детальний конспект першоджерела, що містить аналіз ступеня висвітлення наступного питання в підручниках та наукових дослідженнях: «Призначення та облаштування ресурсної кімнати у спеціальному закладі освіти». 4. Складіть пам'ятку щодо ергономічних вимог облаштування середовища (на вибір) закладу спеціальної освіти (група, клас, санітарна кімната, фойє, ігровий майданчик тощо). 5. Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається. <p><i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i></p>	18

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Яким має бути колористичне рішення інтер'єру закладу спеціальної освіти? 2. Які оздоблювальних матеріалів рекомендовано використовувати в інтер'єрі закладу освіти? 3. Яким має бути меблеве забезпечення та обладнання інтер'єру в закладі спеціальної освіти? 4. Охарактеризуйте вимоги до освітлення та електрообладнання навчальних приміщень. 5. Яким має бути благоустрій прилеглої шкільної території? 6. Розкрийте сутність санітарних правил та норм організації освітньо-корекційного середовища у спеціальному закладі освіти. 7. Які існують організаційні та технічні заходи з усунення небезпечних і шкідливих чинників в освітньому просторі? 8. Як ви розумієте зонування простору групової чи класної кімнати? 9. Яким повинно бути кольорове оформлення навчальних приміщень, актових залів, спортивних залів, шкільних коридорів та рекреацій? 10. Які ви знаєте візуальні інструкції та правила для дітей з порушеннями психофізичного розвитку? 11. У чому полягає основне призначення ресурсної кімнати? Охарактеризуйте облаштування ресурсної кімнати. 	
5.	<p><i>Тема: «Дидактичні та технологічні засоби створення комфортного освітньо-корекційного середовища. Обладнання загального корекційного призначення. Обладнання для забезпечення корекції ігрової діяльності дитини з різними порушеннями психофізичного розвитку»</i></p> <p><i>Виконайте такі завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйтеся до практичного заняття. 2. Підберіть уривки з наукових текстів до певної проблеми, що розглядається на практичному занятті. 3. Складіть таблицю, у якій відобразить ергономічні вимоги до дидактичних засобів створення комфортного навчально-виховного, оздоровчого середовища. 4. Підготуйте детальний конспект першоджерела, що містить аналіз ступеня висвітлення наступного питання в підручниках та наукових дослідженнях: «Обладнання для забезпечення корекції ігрової діяльності дитини з різними порушеннями психофізичного розвитку». 5. Складіть термінологічний словник до теми, що 	14

	<p>розглядається.</p> <p><i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте зміст понять «умови діяльності дітей» та «ергономіко-педагогічні умови діяльності дітей». 2. Визначте загальні та спеціальні педагогіко-ергономічні вимоги до засобів навчання. 3. Яке освітнє середовище вважається комфортним? 4. Визначте вимоги до природного і штучного освітлення у навчально-виховних приміщеннях. 5. Опишіть вплив якості повітряного середовища на організм дитини. 6. Визначте вимоги до звукового наповнення приміщення групової (класної) кімнати для забезпечення оптимального сприймання дітьми навчально-виховної інформації. 7. Яке програмне забезпечення є обладнанням загального корекційного призначення? 8. Поясніть призначення інтерактивної підлоги в освітньо-корекційній роботі з дітьми з особливими потребами? 9. Які засоби належать до демонстраційного обладнання? 10. Назвіть і охарактеризуйте іграшки для розвитку первинних рухів і навичок дітей. 11. Назвіть і охарактеризуйте іграшки для художнього і музичного розвитку дітей. 	
6.	<p><i>Тема:</i> «Обладнання для забезпечення розвитку дитини з сенсорними порушеннями (спеціальні апарати і прилади, дидактичні матеріали, програмне забезпечення тощо)»</p> <p><i>Виконайте такі завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйтеся до практичного заняття. 2. Підготуйте повідомлення на тему «Сенсорна система (органи чуття людини). Особливості розвитку, навчання та виховання дітей із сенсорними порушеннями» 3. Підберіть уривки з наукових текстів до проблеми, що розглядається на практичному занятті. 4. Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається. <p><i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте обладнання для забезпечення розвитку сліпих дітей та зі зниженим зором. 2. Назвіть прилади для відтворення звуків. 3. Які збільшувальні прилади використовуються у освітньо-корекційній роботі з дітьми, що мають 	14

	<p>порушення зорової функції?</p> <p>4. Назвіть моделі для розвитку немовленнєвих засобів спілкування.</p> <p>5. У чому полягає призначення альбому для рельєфного малювання?</p> <p>6. Які ви знаєте засоби для проведення занять із просторового орієнтування?</p> <p>7. Охарактеризуйте дидактичні посібники, що використовуються у роботі з глухими дітьми та зі зниженим слухом.</p>	
7.	<p><i>Тема:</i> «Обладнання для забезпечення корекції когнітивної, мовленнєвої, емоційно-вольової, фізичної сфери та сенсорної інтеграції дітей з різними порушеннями психофізичного розвитку»</p> <p><i>Виконайте такі завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйтеся до практичного заняття. 2. Підберіть уривки з наукових текстів до проблеми, що розглядається на практичному занятті. 3. Підготуйте повідомлення на тему: «Сенсорна інтеграція. Порушення сенсорної інтеграції у дітей з особливими потребами». 4. Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається. <p><i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У чому полягає сутність корекції когнітивної сфери дитини? 2. Що належить до навчально-наочного обладнання? 3. У чому полягають фізіологічні механізми використання засобів наочності у навчальному процесі початкової школи? 4. Що належить до спеціального логопедичного обладнання освітньо-корекційного процесу? 5. У чому полягає призначення терапевтичного логопедичного дзеркала для відпрацювання навички вимови проблемних слів, складів, звуків? 6. Дайте характеристику обладнання та приладів для кабінету психологічного розвантаження. 7. Опишіть обладнання (меблі) для забезпечення дошкільної освіти дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. 8. У чому полягає призначення Дошки Євмінова? 	16
	Разом	108

Види (форми) індивідуальних науково-дослідних завдань (ІНДЗ)

Індивідуальне навчально-дослідне завдання є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студентів, результати якої використовуються у процесі

вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Педагогічна ергономіка в спеціальній освіті» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності. Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних та практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ з курсу «Педагогічна ергономіка в системі дошкільної освіти»:

- конспект-презентація із теми (модуля) за заданим планом;
- конспект-презентація із теми (модуля) за планом, який студент розробив самостійно;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис;
- конспект першоджерела (базового дослідження з педагогіки);
- повідомлення з теми, рекомендованої викладачем;
- повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття у загальній та спеціальній педагогіці, аналіз інформації, самостійні дослідження;
- участь у створенні тематично-методичних тек, стелажів, стендів, каталогів тощо.

IV. Політика оцінювання

Викладання курсу «Педагогічна ергономіка в спеціальній освіті» базується на активній взаємодії із студентом, а також на політиці академічної доброчесності.

Політика курсу передбачає неприпустимість плагіату та списування під час контрольних робіт. (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Обов'язковим є виконання всіх поставлених завдань.

Засвоєння пропущеної теми лекції перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропущені практичні заняття студент відпрацьовує відповідно до графіку консультацій.

Якщо студент не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (15 балів) він може бути включеним на повторне вивчення даної дисципліни. Обов'язковим для отримання допуску до заліку є наявність відвідування більш 50% занять та виконання самостійної роботи й індивідуального завдання.

V. Підсумковий контроль

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

<i>Види оцінювання</i>	<i>% від остаточної оцінки</i>
Змістовий модуль 1. Педагогічна ергономіка як галузь педагогіки. Ергономічний підхід до організації освітньо-корекційного процесу (усне опитування, тести, завдання)	24

Модульна контрольна робота 1 – тематичні питання, завдання, що потребують творчої відповіді та умінь синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв’язання практичних задач	30
Змістовий модуль 2. <i>Спеціальні засоби корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами</i> (усне опитування, тести, завдання)	12
Модульна контрольна робота 2 – тематичні питання, завдання, що потребують творчої відповіді та умінь синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв’язання практичних задач	30
ІНДЗ	4
Залік:	100

Система поточного й підсумкового контролю знань

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Педагогічна ергономіка в спеціальній освіті» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов’язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Реферативні дослідження, творчі завдання, тематичні розвідки, конспекти-презентації, анотації прочитаної додаткової літератури, есе тощо, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань, тестів або в режимі комп’ютерної діагностики.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

Критерії оцінювання

90-100 балів («відмінно») ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

82-89 балів («дуже добре») ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. У відповіді студента наявні неточності або незначні помилки.

75-81 балів («добре») ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. У відповіді студента наявні помилки.

67-74 балів («задовільно») ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, що визначається як задовільний й на основі якого може відбуватися подальше навчання і майбутня фахова діяльність, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх за допомогою викладача.

66-60 балів («достатньо») ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою

навчальною програмою; можливі значні помилки у виконанні практичних завдань, студент здатен усунути їх за допомогою викладача з утрудненням.

59-1 балів («незадовільно») виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка "незадовільно" ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Азін В.О., Байда Л.Ю., Грибальський Я.В., Красюкова-Еннс О.В. Доступність та універсальний дизайн : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Байди Л.Ю., Красюкової-Еннс О.В. К., 2013. 128с.
2. Артамонова О. Предметно-пространственная среда: ее роль в развитии личности. Дошкольное воспитание. 1995. № 4. С. 12.
3. Бельціг Г. Дитячі ігрові майданчики / Перекл. з нім. В.П. Гриньова. К. : Будівельник, 1991. 210 с.
4. Бойчук А.В. Пространство дизайнера. Харьков : Нове слово, 2013. 367 с.
5. Бондар В.І. Стан спеціальної освіти та динаміка її змін. Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство : науково-методичний збірник / ред. кол. Н. Софій, І. Єрмаков та ін. Київ : Контекст, 2000. С. 336.
6. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Дозвіллезнавство : навч. посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 208 с.
7. Вовкотруб В. Ергономічний підхід до розвитку і створення засобів для навчального фізичного експерименту. Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія : Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. 2015. Вип. 8 (1).
8. Вовкотруб В.П. Ергономіка навчального експерименту. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2005. 308 с.
9. Вовкотруб В.П. Ергономічні чинники розвитку навчального фізичного експерименту. Зб. наук. праць К.-Подільського університету. Вип. 9. Серія: Педагогіка. К.-Подільський, 2003. С. 138–140.
10. Голобородько В.М. Ергономіка для дизайнерів : підручник. Харків : ХДАДМ, 2012. 378 с.
11. Грицай М.О., Грицай В.О. Благоустрій ділянки дитячих ясел-садка. К. : Будівельник, 1972. 48 с.
12. Даниленко В.Я. Дизайн. Х. : ХДАДМ, 2003. 320 с.
13. Даниленко В.Я. Майбутнє європейського дизайну : Чехія, Польща, Україна. Харків : Колорит, 2007. 197 с.
14. ДБН В.2.2-17: 2006 «Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення». Посібник до ДБН В.2.2-3-97, ДБН В.2.2-4-97 «Рекомендації з архітектурно-планувальних рішень нових типів будинків навчально-

- виховного талікувально-оздоровчого призначення для дітей-інвалідів, сиріт і дітей, які залишились без піклування батьків (будинки дитини, дошкільні дитячі будинки, школи-інтернати загального та спеціального типів)».
15. ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення».
 16. ДСТУ–Н В.2.2-31-2011 «Настанова з облаштування будинків і споруд цивільного призначення елементами доступності для осіб з вадами зору та слуху».
 17. ДСанПіН 5.5.2.008-01 «Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу».
 18. Ернст Т.К. Принципи формування архітектурного середовища дитячих освітньо-виховних закладів : автореф. дис... канд. архітектури : 18.00.01. К., 2007. 20 с.
 19. Естетика : навч. посіб. / М.П. Колесніков, О.В. Колеснікова, В.О. Лозовой. К. : Хрінком Інтер, 2007. 208 с.
 20. Євтухова Т.А., Омельченко С.О. Принцип творчості і самостійності в навчанні як умова ефективної самостійної роботи студентів у контексті Болонського процесу. Гуманізація навчально-виховного процесу: науково-методичний збірник. Вип. 31. Слов'янськ, 2006. С. 21–25.
 21. Закон України «Про охорону дитинства». Відомості Верховної Ради України. 2001. № 30. С. 142.
 22. Кадуріна А.О. Архітектурно-художні аспекти формування дитячих дошкільних закладів (на прикладі Одеси) : автореф. дис. ... канд. архітектури : 18.00.02. Київський національний ун-т будівництва і архітектури. К., 2005. 20 с.
 23. Колодрубська О., Бондарчук Н. Функціональні особливості та характерні риси сучасних дитячих майданчиків. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв : зб. наук. праць. Х. : ХДАДМ, 2008. Вип. 4–5. С. 38–42.
 24. Кравець В.Й. Цілі та засоби колористичного формотворення в архітектурі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. архіт. : спец. 18.00.01 «Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури». Київськ. держ. техн. ун-т. будівн. і архіт. К., 1995. 24 с.
 25. Крижановская Н.Я. Основы ландшафтного дизайна : учебник. Харьков : Изд-во «Константа», 2002. 216 с.
 26. Кузнецова І.О., Джоболда І.В. До питання використання терміна «гра» в дизайні. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв : зб. наук. праць. Х. : ХДАДМ, 2011. С. 10–11.
 27. Мигаль С.П., Дида І.А., Казанцева Т.Є. Біоніка в дизайні просторово-предметного середовища : навч. посібник. Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2014. 228 с.
 28. Мироненко В.П. Архитектурная эргономика : учебник. Белгород : Изд-во БГТУ, 2013. 522 с.

29. Мироненко В.П., Матвеева О.В. Эрго-дизайнерский подход к формированию архитектурной среды реабилитационных центров для детей с синдромом аутизма : монографія. Белгород : Изд-во БГТУ, 2012. 160 с.
30. Мунипов В.М., Зинченко В.П. Эргономика: человекоориентированное проектирование техники, программных средств и среды [Текст] : учебник. М. : Логос, 2001. 356 с.
31. Нормалі планувальних елементів житлових і громадських будівель з урахуванням можливості використання їх інвалідами. К. : ЗНДІЕП, 1998.
32. Основи ергодизайну : навч. посіб. / В.О. Свірко [та ін.]. К. : НАУ, 2011. 300 с.
33. Основи педагогічної ергономіки: навч. посіб. / [Н.Д. Карапузова, Є.А. Зімниця, В.М. Помогайбо]. К. : Академвидав, 2012. 192 с.
34. От устройства игровых площадок к созданию игровой среды / Харьковский филиал ВНИИТЭ. Харьков, 1975. № 47. 5 с.
35. Поплавська, О.М. Ергономіка [Текст] : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2006. 320 с.
36. Скороходова А.В. Ергономічні особливості удосконалення внутрішніх архітектурних просторів : автореф. дис ... канд. архітектури : спец. 18.00.01 «Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури». Х., 2005. 18 с.
37. Словник з дизайну і ергономіки. Термінологічний словник для фахівців з дизайну і ергономіки, інженерів, конструкторів, студентів ВНЗ / авт.-уклад. В.О. Свірко [та ін.]; під загальною ред. В.О. Свірка. 2-ге вид., перер. і доп. Харків : Видавництво НТМТ, 2009. 131 с.
38. Створення безбар'єрного середовища та соціальна інклюзія: світовий досвід для України : аналіт. доп. [Зубченко С.О., Каплан Ю.Б., Тищенко Ю.А.]. К. : НІСД, 2020. 24с.
39. Трегуб Н.Є. Дизайн дитячих меблів-конструкторів. Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : збірник наукових праць. Харків : ХДАДМ, 2008. № 1, 2, 3. С. 349–356.
40. Федій О.А. Естетотерапія : навч. посібник. К. : ЦНЛ, 2007. 256 с.
41. Філософський енциклопедичний словник. К. : Абрис, 2002. 742 с.
42. Христюк Ю.С. Аспекти взаємодії системи «дитина – дитяче середовище – громадський простір». Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв : зб. наук. пр. / За ред. В.Я. Даниленка. Харків : ХДАДМ, 2013. С. 112–113. (Мистецтвознавство: №3).
43. Христюк Ю.С. Дитяче ігрове середовище в структурі громадських закладів як проектна необхідність. Дизайн, архітектура, образотворче мистецтво : міжвідомчий науково-технічний збірник. Полтава : Вид-во ШЕП, 2012. С. 52–56.
44. Христюк Ю.С., Трегуб Н.Є. Ігрове середовище в громадському просторі як фактор соціалізації дітей. Сучасні проблеми науки та освіти : матеріали XII Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції 27 квітня – 09 травня 2012 р. Харків : Українська асоціація «Жінки в науці та освіті», Харківський національний університет імені Каразіна, 2012. С. 207.

45. Христюк Ю.С. Інтеграційна сутність дитячого та громадського середовища як елементів культури. Студентський науковий вісник : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Луцьк : Луцький НТУ, 2013. № 10. С. 100–103.
46. Христюк Ю.С. Конструктивно-технологічні фактори організації системи «дитина – середовище». Місце дизайну в промисловій політиці України : Всеукр. наук. конф., м. Черкаси, 20–21 квітня. Черкаси : ЧДТУ, 2010. С. 160–165.
47. Христюк Ю.С. Модульне компонування для дитячого ігрового середовища. Вісник Прикарпатського Університету. Мистецтвознавство. 2012 – 2013. – Вип. 26–27. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, 2012–2013. С. 359–363.
48. Христюк Ю.С., Склярєнко Н.В., Авраменко Д.К. Основи дизайн-проектування дитячого простору : навчальний посібник для студентів спеціальності «Дизайн» денної та заочної форм навчання. Луцьк : Луцький НТУ, 2014. 248 с.
49. Христюк Ю.С. Особливості формування образного рішення інтер'єрів дитячих кімнат. Всеукраїнська студентська науково-практична конференція, м. Харків, 27–29 квітня 2009 року. Харків : Харківська державна академія дизайну і мистецтв, 2009. Частина 4. С. 145–151.
50. Христюк Ю.С. Парадигма культури у концептуальних напрямках формування дитячого ігрового середовища. Теорія та практика дизайну : збірник наукових праць. К. : Дія, 2015. Вип. 7. С. 271–275.
51. Христюк Ю.С. Питання класифікації дитячого ігрового середовища як об'єкта проектування. Архітектура та екологія : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 17–19 листопада 2014 року). К. : НАУ, 2014. С. 294–296.
52. Христюк Ю.С. Функціонально-просторові основи організації інтер'єру дитячих кімнат в інтер'єрах житлового та громадського призначення. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Харків, 2010. № 1. С. 70–72.

Додаткова:

53. Духневич В.М. Психологічне благополуччя професіонала як умова його ефективної діяльності (на прикладі професії психолога) : дисертація. К, 2002. 197 с.
54. Професіограми і професіокарти основних професій: Метод, пос. Для працівників служби зайнятості. Книга 4: Професіокарти професій сфери підприємництва та бізнесу. / Під ред. Василенко П.М. К., 1997. 114 с.
55. Професіограми і професіокарти професій: метод, пос. для працівників служби зайнятості. Книга 6. / Укл. Синявський В.В.. К, 2001. 136 с. 9. 11. Психодіагностика в службі зайнятості: метод пос. / За ред. Синявського В.В., Ящишина О.О. К, 1998. 132 с.
56. Психологія розвитку творчої особистості. К. : ІЗМН, 1996. 236 с.

57. Эргодизайн промышленных изделий и предметно-пространственной среды [Текст] : учеб. пособие для студ. вузов / под ред. : В. И. Кулайкина, Л. Д. Чайновой. М. : Владос, 2009. 311 с.

Интернет-ресурси:

58. Вимоги безпеки до обладнання дитячих ігрових майданчиків [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.uazakon.com/big/text427/pg4.htm>
59. Детские игровые комплексы [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://ksil.com.ua/about/>
60. Дитяче ігрове обладнання «КСІЛ» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://ksil.ua>
61. Дитяче ігрове обладнання «Нові горизонти» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://newhorizons.com.ua/projects.php> .
62. Дитяче обладнання «БРАМА» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://detkin-dvor.com/>.
63. Дитяче та спортивне обладнання «Інтер-Атлетика» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://diso.interatletika.com/ukr/>.
64. Дитячі ігрові комплекси для інтелектуального розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=125431>
65. Дитячі спортивно-ігрові майданчики ООО «DOLPHIN» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ua.dolphin.biz.ua/29>.
66. Миняева А. Модульная система компоновки детских площадок [Электронный ресурс]. Режим доступа: www.materinstvo.ru/art/1394/
67. Нечепорчук А. Новий освітні простір : безбар'єрність. Інформаційний посібник / Заг. ред. Седаченко А. К., 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: [NOP_Vezbaryernist\(1\).pdf](#)
68. Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних групах закладів дошкільної освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.04.2019 № 423. Режим доступу: <file:///D:/OneDrive/Documents/Documents>
69. Особливості колірного вирішення інтер'єрів дошкільних дитячих закладів / К.В. Глаголева, В.Г. Чернявський [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Prms/2/
70. Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 5.07.2004 р. № 848/2004 / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-2004-п>.
71. Про затвердження плану заходів щодо створення безперешкодного життєвого середовища для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення на 2009-2015 роки «Безбар'єрна Україна». Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2009 № 784

[Електронний ресурс]. Режим доступу :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/784-2009-%D0%BF#Text>

72. Про поліпшення виховання, навчання, соціального захисту та матеріального забезпечення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 5.05.1994 р. № 226/1994 / Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/226-94-%D0%BF>.
73. Филимонова Ю. Вимоги безпеки до обладнання дитячих ігрових майданчиків [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://developerov/net/artikles/>